

Mart 2021 itibariyle Türkiye Ekonomisinin Görünümü

**Demokrat Parti Müşterek Üst Kurullar ve İl Başkanları Toplantısı
Akman TZOB Otel**

6 Mart 2021 Cumartesi Saat: 11,00

2020 yılının bahar aylarında başlayan ve halen devam etmekte olan Covid-19 salgını bütün dünyada son derecede ağır sonuçlara yol açtı. Bu etkiler Türkiye ekonomisinde de son derece olumsuz gelişmeler yaşanmasına neden oldu. Aslında “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi” adlı ucube sisteme geçilmesinden bu yana, Türkiye hem %100 kendi üretimi olan “yerli ve milli” bir krize yuvarlandı, hem de bu krizi daha önce görülmediği ölçüde kötü bir şekilde yönetiyor. Yüksek enflasyon ve küçülmeyi birlikte yaşadığımız 2019 yılını takiben, 2020’nin ilk çeyreğinde kredi genişlemesi ile yaşanan toparlanmayı ise, bu kez Covid-19 salgınının etkileri alt üst etti.

18 yıllık iktidar dönemi boyunca IMF'ye 15 milyar \$ borç ödediğini sürekli olarak anlatan ve bununla övünen AKP iktidarı, aynı dönemde yaklaşık 2,3 trilyon \$'a ulaşan vergi gelirini harcamanın yanı sıra, 129 milyar \$ borçla devraldığı dış borcu 422,8 milyar \$'a çıkardığı, İç borç stokunu 179 milyar TL'den 1,57 trilyon TL'ye yükselttiği, “Eski Türkiye” nin yarattığı tüm varlıkları Haraç mezat satarak 70 milyar \$ tutarındaki Özelleştirme gelirini harcadığı ve YİD projeleri ile ülkemizin gelecek 25 yılını ipotek altına aldığı, gerçeklerinden hiç söz etmiyor!

2013 yılında 958 milyar \$'a ulaşarak bütün zamanların zirvesine çıkan ülkemiz GSYH'sı, takip eden yıllarda sürekli gerileyerek 2020 yılında 717,1 milyar \$'a kadar düştü. Tam 12 yıl sonra 2008 yılında gerçekleşen 770 milyar \$'lık Milli Gelir seviyesinin gerisine düştük. Türkiye'nin Dünyanın en büyük 10 ekonomisi içerisinde girme hayali mevcutken, en büyük 20 ekonomisinin dışına çıkma ve bir alt lige düşme ihtimali ortaya çıkmış bulunmaktadır.

GSYH'deki gelişmeye benzer bir gelişme kişi başına gelirdede görülüyor. 2013 yılında 12.489 \$ ile bütün zamanların zirvesine çıkmış olan kişi başına milli gelir, o tarihten sonra sürekli gerileyerek 2020 yılında 8.599 a kadar düştü. Bu kişi başına gelirdede 13 yıl sonra 2007 yılının gerisine düşmek, fakirleşmek anlamına geliyor. Kişi Başına Milli Gelirdede Romanya, Bulgaristan, Macaristan ve Polonya gibi Merkezi ve Doğu Avrupa ülkelerinden sonra, Çin bile bizi geçti!...

“Türkiye İllüzyon Kurumu” haline gelen TUIK'e göre, işsizlik oranı Kasım 2020 sonu %12,9 oldu. Aslında gerçek işsizlik ölçüsü, daha doğru ifadesi ile geniş işsizlik oranı % 27 dolayında, yani yaklaşık 10 milyon kişi işsiz bulunuyor. İşten çıkarmaların engellendiği, iş başvurularının düştüğü ve çalışanlara devlet desteğinin verildiği bir dönemde ortaya çıkan bu yüksek işsizlik oranı, bunların ortadan kalkacağı önümüzdeki dönemler için beklentilerin daha karamsar olmasına yol açıyor.

Yurt içi Tüketici fiyatları (TÜFE) 2020 yılı sonunda %15,61 seviyesinde gerçekleşti. Bu ise, 2019 yılında % 11,8 olan enflasyonda yaklaşık 4 puanlık yükseliş anlamına geliyor. Diğer taraftan, TUİK tarafından açıklanan enflasyon oranının ne kadar gerçekçi olduğu uzun süredir tartışmalıdır. MetroPOLL'e göre, TUİK'in ilan ettiği işsizlik oranına toplumun sadece %15'lik kısmı inanıyor.

Dünya'da düşük enflasyon ve sıfıra yakın ya da negatif faiz yer alırken Türkiye gerek Dünya'da, gerekse G20 ülkeleri içerisinde oldukça kötümser bir tarafta kaldı. Özellikle G20 ülkeleri içerisinde Arjantin'i saymadığımız zaman en yüksek faiz ve enflasyon oranına sahip ülke konumunda bulunuyoruz. Ülkemiz CDS primleri biraz gerilemiş olsa bile, hala dünyanın en yüksek oranlarından birisine sahibiz.

TL'nin son 2 yıl içinde aşırı değer kaybetmesine rağmen, ihracatta bir türlü beklenen artışın sağlanamaması da ayrı bir sorun. 2020 yılında İhracat bir önceki yıla göre %6,2 azalarak 169,66 milyar \$, ithalat ise %4,4 artarak 219,5 milyar \$ gerçekleşti. Dış ticaret açığı %68,9 artışla 49,84 milyar dolara ulaştı. Son 2 yılda TL'nin USD ve EUR karşısında yaklaşık %100 değer kaybetmesine rağmen, ihracatımızda ciddi bir artış gerçekleşmemesi, ithalatın ise kur artışına ilave 6.000'in üzerinde mala getirilen Ek Gümrük Vergisi 'ne rağmen frenlenememesi durumun vahametini anlatıyor. Zira imalat sanayiimiz, hatta tarım sektörümüz son 18 yıl içinde aşırı derecede ithalata bağımlı hale getirildi. Ayrıca, ihracatımızın kilogram değerinin \$1.67'den \$1'e inmesi üzerinde durulması gereken bir sorun. Sattığımız ürünlerin katma değeri sürekli düşüyor.

Covid-19 'dan en fazla etkilenen sektörlerin başında Turizm sektörü geliyor. 2020 yılında ülkemize gelen ziyaretçi sayısı bir önceki yıla göre %71,74 oranında gerileyerek 12,7 3 milyon kişi oldu. Avrupa Birliği'nin "Aşı pasaport"u konusundaki hazırlıkları ve Akdeniz'e kıyıdaş üye ülkelerin ısrarları nedeniyle, Döviz Kazandırıcı Muamelelerin iki önemli ayağından birisi olan Turizm gelirlerinde 2021 yılı için de ümitli olmamızı güçleştiriyor.

AKP döneminde Türk tarımı ve hayvancılık tasfiye edildi. İktidar 18 yıldır kendi çiftçisine ve besicisine vermediği teşvik ve desteği, ithalat yolu ile yabancı ülkelerin çiftçilerine ve besicilere veren bir politika izliyor! Bu son derece açık ve bir o kadar da acı verici... Fiyatı artan her üründe, gümrük vergisi ya indiriliyor, ya da "sıfırlanıyor". Örneğin, temel tarımsal üretim kalemimiz olan buğdayda ithalat hızla artmaya devam ediyor. Türkiye, son 18 yılda yurt dışından 59 milyon ton buğday ithal etti. Sadece 2019/20 sezonunda 9,8 milyon ton buğday ithalatı yapıldı. Bunun 1,8 milyon tonunu Makarnalık buğday oluşturdu. Son olarak, kendi çiftçisine 1.650 TL/ton fiyat açıklayan iktidar, TMO'nun yurt dışından 400.000 ton buğdayı 2.327 TL-2.525 TL'ye ithal etmesine ses çıkartmadı. Tarımsal üretimi artırmak ve çiftçimizin sürdürülebilir gelire kavuşmasını sağlamak parti olarak önceliğimizdir. Ülkemizin kalkınma ve refah hamlesini tarımdan ve tarıma dayalı gıda sanayiden başlatacağız.

2020 yılının tamamında, Merkezi Yönetim Bütçe Gelirleri %17,6 artarak 1,02 trilyon TL, Bütçe giderleri %20,2 artışla 1,20 trilyon TL ve Bütçe Açığı ise %38,5 artışla 172,7 milyar TL olarak gerçekleşti. 2020 yılında faiz giderleri 133,96 milyar TL oldu. Sürekli "faize karşıyız" diyorlar, bir de karşı olmasalardı ne olurdu acaba?

Yeni Hazine ve Maliye Bakanının tasarruf yaptık dediği 2020 yılında Hazine 483,3 milyar TL daha borçlandı. Böylece Merkezi Yönetim Brüt Borç Stoku 1,81 trilyon TL oldu. Bu borcun

1,017 trilyon TL'si döviz cinsinden borç. Çok değil sadece 3 yıl önce, 2017 yılında bu 876,4 milyar TL idi. 2018'de 1,06 trilyon TL'ye, 2019 yılında ise 1,32 trilyon TL çıktı. Peki bu kadar borçlanılarak sahip olunan bu kadar parayı nereye harcadılar, ne yatırım yaptılar? Bu sorunun cevabı yok.

Türkiye'nin Dış Borcu 422 milyar \$ seviyesinde bulunuyor. Bu borcun 124 milyar \$'ı kısa vadeli, kalan 298 milyar \$ kısmı ise uzun vadeli borç olarak kaydedilmiştir. Dış borcun GSYİH oranı ise %62'dir. 422 milyar dolar dış borcun 239 milyar \$ 'ı özel kesim, 163 milyar \$ 'ı kamu kesimi ve kalan 20 milyar \$ ise TCMB'nin borcudur. 2021 yılında ödenmesi gereken kısa vadeli borç miktarı 59 milyar \$ olarak önümüzde durmaktadır. Bu borcun 25 milyar \$ kısmı Kamu Kesimi, kalan 34 milyar \$ kısmı ise Özel Sektöre aittir.

İlk kez Ocak 2011'de "Türkiye 2023'e yürüyor" programında açıklanan 2023 yılı için en iddialı 5 hedef şöyleydi. "GSYH (milli gelir) 2 trilyon \$, Kişi başına milli gelir 25 bin \$, İhracat 500 milyar \$' ulaşacak, İşsizlik %5'e inecek, Dünyanın ilk 10 ekonomisine girilecek." Bilahare 18 Temmuz 2019'da yayımlanan 11. Beş Yıllık Kalkınma Planında, sonra 28 Eylül 2020 tarihinde açıklanan Yeni Ekonomik Programda, bu hedefler ciddi bir şekilde düşürüldü. Buna rağmen, 2023 yılına 2 yıl kala, en iyimser tahminlerle bile, bu hedeflerin gerçekleşmeyeceğini görüyoruz. Hükümetler tarafından ilan edilen hedefler vatandaşa verilen bir taahhüttür. Bu hedeflerde %50 'den fazla, hatta %60-65 yanılan bir iktidara, vatandaşımız niye inansın, niye güvensin!...

"Cebimizden 5 kuruş çıkmayacak" diyerek başlatılan Kamu Özel İşbirliği (KÖİ) modeliyle yapılan sadece Şehir hastanelerine, ödemelerinin tamamen başladığı 2022'de, yıllık bedelin \$3,2 milyar ve 25 yılda toplam ödemelerin 81,2 milyar \$'a ulaşacağı hesaplanıyor. Buna, Ulaştırma sektörünü, Akkuyu Nükleer Enerji Santrali'ni de katarsak, CSBB'na göre toplam 146 milyar \$'a ulaşıyor. "Kara delik"e dönüşen KÖİ projelerinde, Vatandaş, geçmediği yolun, köprünün, uçmadığı Havalimanının, yatmadığı Hastane'nin bedelini ödüyor. Sözleşmeler gizli, ama Uyuşmazlık halinde yetkili "Londra Mahkemeleri"! Önce geçmişimizi sattılar, sonra borçlandırıldılar, şimdi de geleceğimizi ipotek altına alıyorlar!

Özetlemek gerekirse, Türkiye ekonomisi 2021 yılına düşük büyüme, GSYH ve kişi başına gelir düşüşü, yüksek enflasyon, yüksek işsizlik, yüksek bütçe açığı, yüksek cari açık, yüksek dış borç yükü, yüksek risk primi, yüksek faiz, yüksek kurla girmiş bulunuyor. Tüm bunların halkımıza yansımaları ise, uzayan ekmek ve ucuz meyve-sebze kuyrukları, mutfakta her gün artan yangın, sağlıklı beslenememe, daha zor yaşam koşulları, artan işsizlik, fakirlik, yoksulluk ve daha fazla sıkıntı, üzüntü ve intiharlar olacaktır.

Yeniden yatırım yapan, çalışan, yorulan, üreten ve ihracat yapan bir Türkiye yaratmak zorundayız. Çalışmamayı değil, çalışmayı, üretmeyi, üretimin ithale bağımlılığını ortadan kaldırıp, yerli malı kullanımını desteklemeliyiz. Yabancı sanayici ve üreticiler yerine, kendi sanayicimizi, KOBİ'mizi, esnafımızı, çiftçimizi ve besicimizi desteklemeliyiz. Bu iktidar döneminde son derece yaygınlaşan israf ve yolsuzluk önlenir, bilgili ve liyakatli kadrolar işbaşına getirilirse ülkenin zengin kaynakları, bu ülkeyi yeniden düzlüğe çıkarır. Bunu geçmişte yaptık, tekrar yapabiliriz.